

KRIZOVÉ PLÁNY

ZŠ PRAŽAČKA
Nad Ohradou 1700/25
130 00 Praha 3

ZPRACOVALA: PhDr. Andrea Šulcová školní metodik prevence	DNE: 29. 2. 2020
SCHVÁLILA: Pedagogická rada	DNE: 17. 6. 2020
SCHVÁLIL: Mgr. Pavel Dobeš ředitel školy	DNE: 17. 6. 2020 Základní škola Pražanka Nad Ohradou 25 / 1700 130 00 Praha 3
Krizové plány vstupují v platnost:	DNE: 1. 9. 2020
Krizové plány byly aktualizovány:	DNE:

OBSAH

1. Důležité kontakty
2. Krádež
3. Tabák
4. Alkohol
5. Nelegální návykové látky
6. Vandalismus
7. Úraz nebo zranění
8. Záškoláctví
9. Šikana
10. Kyberšikana
11. Sebeпоškozování
12. Problémové chování žáků v rámci školy
13. Mimořádná událost
14. Poruchy příjmu potravy
15. Rizikové sexuální chování
16. Syndrom týraného dítěte (CAN)
17. Domácí násilí
18. Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus
19. Přílohy (1–4) – šikana
20. Zdroje

DŮLEŽITÉ KONTAKTY

PU	přítomný učitel			
TU	třídní učitel			
ŘŠ	ředitel školy	Mgr. Pavel Dobeš	222 592 044 dobes@zsprazacka.cz	ředitelna
ZŘŠ	zástupkyně ředitele školy	Mgr. Eva Nováková	271 770 828 novakova@zsprazacka.cz	kancelář školy
HŠ	hospodářka školy	Hana Müllerová	222 592 044	kancelář školy
ŠMP	školní metodik prevence	PhDr. Andrea Šulcová	271 774 255 sulcova@zsprazacka.cz	sborovna
VP	zastupující výchovná poradkyně	Mgr. Petra Tesařová	271 774 255 tesarova@zsprazacka.cz	sborovna
ŠP	školní psycholožka	Mgr. Marianna Lukáčová	lukacova@zsprazacka.cz	hovorna
IT	IT metodik	Mgr. Josef Meszáros	meszaros@zsprazacka.cz	kabinet IT

Pokud není někdo z kompetentních osob přítomen, kontaktujeme jinou osobu (např. místo ředitele školy jeho zástupkyni, místo školní metodičky prevence výchovnou poradkyni). Nepřítomné osoby informujeme o události v nejbližším možném termínu.

PČR	POLICIE ČR - 158 Místní oddělení Policie Jarov Koněvova 103, Praha 3	npor. Smolík	974 853 705
MP	MĚSTSKÁ POLICIE - 156 Okřsková služebna Lupáčova 14, Žižkov, Praha 3	Zdeněk Talach Strážník	778 702 095 222 025 128
	Oddělení prevence MP HMP Korunní 98, Praha 10 Dolnoměcholupská 27, Praha 10	Mgr. Radka Vetešníková vedoucí oddělení	222 025 317 vetesnikova@mppraha.cz
		Ing. Zdeněk Bartoš metodik programů	222 025 887 bartos.prev@mppraha.cz
OSPOD	ORGÁN SOCIÁLNĚ-PRÁVNÍ OCHRANY DĚTÍ		
	OSPOD Praha 3 Seifertova 51, Praha 3	Martina Minhová vedoucí oddělení	222 116 485 minhova.martina@praha3.cz
		Bc. Monika Celundová sociální pracovnice	222 116 532 celundova.monika@praha3.cz
		Mgr. Edita Nohavová sociální pracovnice	222 116 489 nohavova.edita@praha3.cz
		Patricie Šimková, Dis. sociální pracovnice	222 116 597 simkova.patricie@praha3.cz
		Mgr. Bc. Michaela Hrdinová sociální pracovnice	222 116 548 hrdinova.michaela@praha3.cz
		Bc. Michaela Vlková kurátor pro mládež	222 116 441 vlkova.michaela02@praha3.cz
		Mgr. Lada Vaculíková soc. prac. náhradní rodinná péče	222 116 547 vaculikova.lada@praha3.cz
		Mgr. Pavla Brokešová soc. prac. náhradní rodinná péče	222 116 440 brokesova.pavla@praha3.cz
	OSPOD Praha 10 Vršovická 68, Praha 10	Mgr. Anna Chochulová vedoucí oddělení	267 093 219 anna.chochulova@praha10.cz
		Mgr. Lucie Salajová sociální pracovnice	267 093 546 lucie.kloudova@praha10.cz

PPP	PEDAGOGICKO- PSYCHOLOGICKÁ PORADNA PRO PRAHU 3 A 9 Lucemburská 40 a 43, Praha 3 222 714 077	Mgr. Monika Podrábská Skotnická - ředitelka poradny	monika.podrabaska@ppp3a9.cz
		PhDr. Petr Klíma - psycholog	605 453 818 petr.klima@ppp3a9.cz
		Mgr. Lenka Háse – metodik prevence	222 717 193 lenka.hase@ppp3a9.cz
		Mgr. Markéta Maciažková – psycholog, metodik prevence	702 087 107 marketa.maciazkova@ppp3a9.cz
SVP	STŘEDISKO VÝCHOVNÉ PÉČE KLÍČOV Čakovická 783/51, Praha 9 283 883 470	PaeDr. Jiří Pilař – zástupce ředitele pro SVP	778 745 780 pilar@klicov.cz
		Mgr. Jan Stárka – vedoucí ambulantního oddělení Praha 9	773 212 820 starka@klicov.cz
MHMP	MAGISTRÁT HMP oddělení prevence Charvátova 145, Praha 1	Mgr. Jana Havlíková koordinátorka školské prevence	236 004 168 jana.havlikova@praha.eu
MČ	ÚŘAD MĚSTSKÉ ČÁSTI PRAHA 3 Seifertova 51, Praha 3	Mgr. Klára Prokopová protidrogový koordinátor	222 116 480 prokopova.klara@praha3.cz
ŽBZ	ŽIVOT BEZ ZÁVISLOSTÍ K Výtopně 1224, Praha 5 602 255 508	Mgr. Tomáš Holub vedoucí oddělení prim. Prevence	t.holub@zivot-bez-zavislosti.cz
		Mgr. Petra Svetlíková lektorka selektivní primární prevence, růstové skupiny	773 050 840 p.svetlikova@zivot-bez- zavislosti.cz
		Bc. Petr Skalka lektor všeobecné primární prevence	p.skalka@zivot-bez-zavislosti.cz
MAG	MAGDALÉNA O.P.S. Včelník 1070, 252 10 Mníšek pod Brdy	Hana Lukešová vedoucí Centra primární prevence	731 625 960 prevence@magdalena-ops.cz
		Mgr. Helena Fialová odborná garantka CPP	737 284 597 fialova@magdalena-ops.cz
PCPP	PRAŽSKÉ CENTRUM PRIMÁRNÍ PREVENCE Rumunská 1, Praha 2	Mgr. Jan Žufníček	604 724 628 pcpp@prevence-praha.cz 222 074 126
HS	HYGIENICKÁ STANICE HMP Pobočka CENTRUM Dukelských hrdinů 347/11 Praha 7		233 087 720
SAN	SANANIM Ovčí Hájek 2549/64A, Praha 13	Bc. Josef Šedivý poradenská linka - drogy	284 822 872 283 872 186
DROP	DROP IN	linka pomoci - drogy	222 221 431
PNB	PSYCHIATRICKÁ NEMOCNICE BOHNICE	Centrum krizové intervence	284 016 110 284 016 666 (linka důvěry)
DKC	DĚTSKÉ KRIZOVÉ CENTRUM V Zápolí 1250/21, 141 00 Praha 4	linka důvěry (krizová intervence) ambulance rizika kyberprostoru	241 484 149, 777 715 215 241 480 511, 777 664 672 778 510 510
ADP	AMBULANCE DĚTSKÉ PSYCHIATRIE Thomayerova nemocnice	MuDr. Jana Šplíchalová	261 082 262 261 083 208
EB	E- BEZPEČÍ PdF UP Olomouc	Rizikové chování na internetu Dítě v ohrožení – první pomoc pro pedagogy	www.napisnam.cz 116 111 (linka Bezpečí) http://esynergie.upol.cz/ ditevohrozeni/
MIŠ	MINIMALIZACE ŠIKANY AISIS, o.s., Floriánské nám. 103, 272 01 Kladno	Renata Vordová garantka lektorského týmu	116 000 (nonstop) 312 245 818 mis@aisis.cz

KRÁDEŽ

Krádež je úmyslné a neoprávněné přisvojení cizí věci, přisvojení cizí věci nálezem bez přivolení oprávněné osoby i úmyslné ukrytí nebo převedení věci získané neoprávněně na sebe nebo na někoho jiného.

a) Krádež věci v hodnotě do 5 000 Kč je přestupek proti majetku. Pokud je pachatelem osoba mladší 15 let, bude případ odložen. Pokud spáchá krádež osoba mladistvá (15 – 18 let), hrozí jí pokuta do 2 000 Kč, nebo bloková pokuta 500 – 1000 Kč).

b) Krádež věci v hodnotě nad 5 000 Kč, čin spáchaný vloupáním (překonáním překážky) nebo pod pohrůzkou násilí, nebo na věci, kterou má někdo na sobě nebo při sobě (zde není důležitá výše škody), se hodnotí jako trestný čin. Příprava je trestná.

c) Krádež věci, při které bylo použito násilí, nebo pohrůžky násilí, může být hodnocena jako loupež a v tomto případě se jedná o zločin. Příprava je trestná.

Žádný pracovník školy ani strážník městské policie nesmí provádět osobní prohlídku a prohlídku věcí dítěte. Šetření trestných činů může provádět jen Policie ČR!!!

Trestný čin loupeže nebo podezření na jeho spáchání je nutné ohlásit Policii ČR, jinak se sami dopouštíte trestného činu.

V případě, že:

a) se jedná o první krádež věci v hodnotě do 5 000 Kč (přestupková krádež) a pachatel je známý, dítě i zákonní zástupci spolupracují

- PU** vyloučí možnosti, že se nejedná o krádež (zapomenutí věci, odnesení věci v dobrém úmyslu apod.)
- PU** informuje o krádeži → **TU** → **ŠMP** → **ŘŠ**
(pokud má **PU** vyučovací hodinu, přivolá pomoc **ZŘŠ** nebo **HŠ** – telefonicky nebo prostřednictvím jiného žáka, popř. učitele z nejbližší třídy – **PU** nikdy neopouští třídu bez přítomnosti jiného dospělého!)
- Provinilé dítě dostane příležitost si o svém činu pohovořit (s **TU**, **ŠMP**, **ŘŠ**) a vysvětlit příčiny svého jednání (dítě může být donuceno někým, z koho má strach).
- TU** projedná situaci se zákonnými zástupci dítěte (poškozeného i provinilého).
- TU** po poradě s **ŠMP** navrhne a udělí provinilému žákovi přiměřený trest. Především ale preferujeme nápravu vztahu mezi poškozeným a zlodějem. Trváme na vrácení věci poškozenému, omluvě, popř. další kompenzaci.
- PU** provede o krádeži a jejím šetření záznam (KDO – CO – KDY – KDE - JAK – PROČ - ČÍM + podpis žáka, pokud žák odmítne, uvede to do zápisu) a předá ho **ŠMP**, který jej založí do své agendy.
- TU** uskuteční třídnickou hodinu na toto téma, popř. další opatření ve spolupráci s **ŠMP** (Nezačínáme rozhovor tím, že si všichni mají na své věci dávat pozor, normální je nekrást!).
- ŠMP** nabídne žákovi i zákonným zástupcům poradenskou pomoc.

V případě, že:

- b) se ve škole rozmáhají přestupkové krádeže
- c) se jedná o neznámého pachatele
- d) se jedná o pachatele, který je starší 15 let
- e) se jedná o opakovanou přestupkovou krádež
- f) se jedná o krádež věci v hodnotě nad 5 000 Kč a nikdo nejeví snahu o nápravu
- g) bylo při krádeži užito násilí, nebo pohrůžky násilí
- h) o šetření Policií ČR žádají zákonní zástupci poškozeného dítěte

1. PU vyloučí možnosti, že se nejedná o krádež (zapomenutí věci, odnesení věci v dobrém úmyslu apod.)
2. PU informuje o krádeži → TU → ŠMP → ŘŠ
(pokud má PU vyučovací hodinu, přivolá pomoc ZŘŠ nebo HŠ – telefonicky nebo prostřednictvím jiného žáka, popř. z nejbližší třídy – PU nikdy neopouští třídu bez přítomnosti jiného dospělého!)
3. PU se snaží zabránit maření vyšetřování (např. izoluje žáky od ostatních, ve vymezeném prostoru)
4. ŘŠ oznámí krádež Policii ČR – doporučuje se v případech b) c) d) e) f), je povinné v případě g) h).
5. Policie ČR provede zdokumentování a šetření přestupku.
6. Provinilé dítě dostane příležitost si o svém činu pohovořit (s TU, ŠMP, ŘŠ) a vysvětlit příčiny svého jednání (dítě může být donuceno někým, z koho má strach).
7. TU projedná situaci se zákonnými zástupci dítěte (poškozeného i provinilého).
8. ŠMP založí písemný záznam o události do své agendy.
9. ŘŠ hlásí na OSPOD v případě, že se jedná o opakovaný přestupek žáka, nebo rodiče nespolupracují (písemně, dle trvalého bydliště žáka).
10. TU po poradě s ŠMP, ŘŠ, popř. pedagogickou radou, navrhne a udělí provinilému žákovi přiměřený trest. Především ale preferujeme nápravu vztahu mezi poškozeným a zlodějem. Trváme na vrácení věci poškozenému, omluvě, popř. další kompenzaci.
11. TU uskuteční třídnickou hodinu na toto téma, popř. další opatření ve spolupráci s ŠMP. (Nezačínáme rozhovor tím, že si všichni mají na své věci dávat pozor, normální je nekrást!).
12. ŠMP nabídne žákovi i zákonným zástupcům poradenskou pomoc.

TABÁK

1) Žák má u sebe ve škole tabákové výrobky

Žák porušuje školní řád.

Žák neporušuje tabákový zákon (nebyl přistižen při kouření).

1. **PU** odvede žáka do kanceláře školy, kde žák odevzdá tabákové výrobky (před svědky). (pokud má **PU** vyučovací hodinu, přivolá pomoc **ZŘŠ** nebo **HŠ** – telefonicky nebo prostřednictvím jiného žáka, popř. z nejbližší třídy – nikdy neopouští třídu bez přítomnosti jiného dospělého!)
2. Tabákové výrobky jsou uloženy v nadepsané obálce v kanceláři školy a vydány pouze zákonnému zástupci.
3. **PU** informuje o události → **TU** → **ŠMP** → **ŘŠ** a společně prošetří situaci.
4. **PU** sepiše o události stručný záznam (KDO – CO – KDY – KDE - JAK – PROČ - ČÍM + podpis žáka, pokud žák odmítne, uvede to do zápisu) a předá ho **ŠMP**, který ho založí do své agendy.
5. **TU** projedná situaci se zákonnými zástupci dítěte.
6. **ŘŠ** hlásí na OSPOD v případě, že se jedná o opakovaný přestupek žáka, nebo rodiče nespolupracují (písemně, dle trvalého bydliště žáka).
7. **TU** po poradě s **ŠMP** navrhne a udělí provinilému žákovi přiměřený trest.
8. **TU** uskuteční třídnickou hodinu na toto téma, popř. další opatření ve spolupráci s **ŠMP**.
9. **ŠMP** nabídne žákovi i zákonným zástupcům poradenskou pomoc (krátká intervence 5P).

2) Žák kouří tabákové výrobky v prostorách školy (vnitřních i vnějších) nebo na školních akcích

Žák porušuje školní řád.

Žák porušuje tabákový zákon (kouření v prostorách školy).

Tabákový zákon porušují ti, kteří prodávají, nebo podávají tabákové výrobky osobám mladším 18 let (např. prodavači, vrstevníci), nebo umožní užití (např. rodiče), nebo umožní kouření na místech, kde je to zákonem zakázáno (např. provozovatel budovy).

Za přestupky hrozí pokuta, v závažných případech se může jednat o trestný čin ohrožování výchovy dítěte.

POZOR! Zákon nestanovuje sankce za to, že dítě mladší 18 let kouří.

1. **PU** zabráni žákovi v další konzumaci tabáku.
2. **PU** odvede žáka do kanceláře školy, kde žák odevzdá tabákové výrobky. (pokud má **PU** vyučovací hodinu, přivolá pomoc **ZŘŠ** nebo **HŠ** – telefonicky nebo prostřednictvím jiného žáka, popř. z nejbližší třídy – nikdy neopouští třídu bez přítomnosti jiného dospělého!)
3. Tabákové výrobky jsou uloženy v nadepsané obálce v kanceláři školy a vydány pouze zákonnému zástupci.
4. **PU** informuje o události → **TU** → **ŠMP** → **ŘŠ** a společně prošetří situaci.
5. **PU** sepiše o události stručný záznam (KDO – CO – KDY – KDE - JAK – PROČ - ČÍM + podpis žáka, pokud žák odmítne, uvede to do zápisu) a předá ho **ŠMP**, který ho založí do své agendy.
6. **TU** projedná situaci se zákonnými zástupci dítěte.
7. **ŘŠ** volá městskou policii nebo Policii ČR, zejména pokud žák neuposlechne (nepřestane kouřit, nevydá tabákové výrobky), jedná se o jeho opakovaný přestupek, je starší 15 let.
8. **ŘŠ** hlásí na OSPOD v případě, že se jedná o opakovaný přestupek žáka, nebo rodiče nespolupracují (písemně, dle trvalého bydliště žáka).
9. **TU** po poradě s **ŠMP**, **ŘŠ**, popř. pedagogickou radou, navrhne a udělí provinilému žákovi přiměřený trest.
10. **TU** uskuteční třídnickou hodinu na toto téma, popř. další opatření ve spolupráci s **ŠMP**.
11. **ŠMP** nabídne žákovi i zákonným zástupcům poradenskou pomoc (krátká intervence 5P).

3) Žák kouří tabákové výrobky mimo prostory školy

Žák neporušuje školní řád.

Žák neporušuje tabákový zákon (kouření na místech, kde to zákon nezakazuje).

POZOR! Zákon nestanovuje sankce za to, že žák mladší 18 let kouří.

Každý je oprávněn upozornit na závadné chování dětí jejich rodiče. Každý má oznamovací povinnost k OSPOD, jestliže ví o dítěti, které užívá návykové látky (Zákon o sociálně-právní ochraně dětí).

1. **PU** informuje o události → **TU** → **ŠMP** → **ŘŠ**
2. **PU** sepiše o události stručný záznam (KDO – CO – KDY – KDE - JAK – PROČ - ČÍM + podpis žáka, pokud žák odmítne, uvede to do zápisu) a předá ho **ŠMP**, který ho založí do své agendy.
3. **TU** projedná situaci se zákonnými zástupci dítěte.
4. **ŘŠ** hlásí na OSPOD v případě, že se jedná o opakovaný přestupek žáka, nebo rodiče nespolupracují (písemně, dle trvalého bydliště žáka).
5. **ŠMP** nabídne žákovi i zákonným zástupcům poradenskou pomoc (krátká intervence 5P).

4) Žák nabízí tabákové výrobky ostatním žákům

Žák porušuje školní řád.

Žák porušuje tabákový zákon (podává nebo umožňuje užití osobě mladší 18 let). Jedná se o přestupek.

1. **PU** odvede žáka do kanceláře školy, kde žák odevzdá tabákové výrobky (před svědky). (pokud má **PU** vyučovací hodinu, přivolá pomoc **ZŘŠ** nebo **HŠ** – telefonicky nebo prostřednictvím jiného žáka, popř. z nejbližší třídy – nikdy neopouští třídu bez přítomnosti jiného dospělého!)
2. Tabákové výrobky jsou uloženy v nadepsané obálce v kanceláři školy a vydány pouze zákonnému zástupci.
3. **PU** informuje o události → **TU** → **ŠMP** → **ŘŠ** a společně prošetří situaci.
4. **PU** sepiše o události stručný záznam (KDO – CO – KDY – KDE - JAK – PROČ - ČÍM + podpis žáka, pokud žák odmítne, uvede to do zápisu) a předá ho **ŠMP**, který ho založí do své agendy.
5. **TU** projedná situaci se zákonnými zástupci dítěte.
6. **ŘŠ** volá městskou policii nebo Policii ČR, zejména pokud se jedná o opakovaný přestupek, rodiče nespolupracují.
7. **ŘŠ** hlásí na OSPOD v případě, že se jedná o opakovaný přestupek žáka, rodiče nespolupracují (písemně, dle trvalého bydliště žáka).
8. **TU** po poradě s **ŠMP**, **ŘŠ**, popř. pedagogickou radou, navrhne a udělí provinilému žákovi přiměřený trest.
9. **TU** uskuteční třídnickou hodinu na toto téma, popř. další opatření ve spolupráci s **ŠMP**.
10. **ŠMP** nabídne žákovi i zákonným zástupcům poradenskou pomoc (krátká intervence 5P).

Žádný pracovník školy ani strážník městské policie nesmí provádět osobní prohlídku a prohlídku věcí dítěte. Šetření trestných činů může provádět jen Policie ČR!!!

Učitel žáka vyzve k vydání tabákových výrobků, ale bez jeho souhlasu je nemůže zabavit. Učitel může odstranit volně položené tabákové výrobky z dosahu osob mladších 18 let!!!

ALKOHOL

1) Žák má u sebe ve škole alkohol

Žák porušuje školní řád.

Žák porušuje zákon.

1. **PU** odvede žáka do kanceláře školy, kde žák odevzdá alkohol (před svědky).
(pokud má **PU** vyučovací hodinu, přivolá pomoc **ZŘŠ** nebo **HŠ** – telefonicky nebo prostřednictvím jiného žáka, popř. z nejbližší třídy – nikdy neopouští třídu bez přítomnosti jiného dospělého!)
2. Alkohol je uložen v nadepsané obálce v kanceláři školy a vydán pouze zákonnému zástupci.
3. **PU** informuje o události → **TU** → **ŠMP** → **RŠ** a společně prošetří situaci.
4. **PU** sepiše o události stručný záznam (KDO – CO – KDY – KDE - JAK – PROČ - ČÍM + podpis žáka, pokud žák odmítne, uvede to do zápisu) a předá ho **ŠMP**, který ho založí do své agendy.
5. **TU** projedná situaci se zákonnými zástupci dítěte.
6. **RŠ** volá Policii ČR, zejména pokud dítě zakoupilo alkohol v obchodě (zjišťuje kde), nebo se jedná o opakovaný přestupek, rodiče nespolupracují.
7. **RŠ** hlásí na OSPOD v případě, že se jedná o opakovaný přestupek žáka, nebo rodiče nespolupracují (písemně, dle trvalého bydliště žáka).
8. **TU** po poradě s **ŠMP**, **RŠ**, popř. pedagogickou radou, navrhne a udělí provinilému žákovi přiměřený trest.
9. **TU** uskuteční třídnickou hodinu na toto téma, popř. další opatření ve spolupráci s **ŠMP**.
10. **ŠMP** nabídne žákovi i zákonným zástupcům poradenskou pomoc.

2) Žák ve škole požívá alkohol

Žák porušuje školní řád.

Zákon porušují ti, kteří prodávají, nebo podávají alkoholické nápoje osobám mladším 18 let (např. prodavači, vrstevníci), nebo umožní užití (např. rodiče).

Za přestupky hrozí pokuta, zákaz činnosti, v závažných případech se může jednat o trestný čin ohrožování výchovy dítěte.

Každý má oznamovací povinnost k OSPOD, jestliže ví o dítěti, které užívá návykové látky (Zákon o sociálně-právní ochraně dětí).

1. **PU** zabráni žákovi v další konzumaci alkoholu.
2. **PU** poskytuje první pomoc pro intoxikaci alkoholem, pokud to situace vyžaduje.
3. **PU** volá neprodleně zdravotnickou záchranou službu (155) při ohrožení zdraví nebo života.
(pokud má **PU** vyučovací hodinu, přivolá pomoc **ZŘŠ** nebo **HŠ** – telefonicky nebo prostřednictvím jiného žáka, popř. z nejbližší třídy)
4. **PU** odvede žáka do kanceláře školy, kde žák odevzdá alkohol (před svědky).
pokud má **PU** vyučovací hodinu, přivolá pomoc **ZŘŠ** nebo **HŠ** – telefonicky nebo prostřednictvím jiného žáka, popř. z nejbližší třídy – nikdy neopouští třídu bez přítomnosti jiného dospělého!)
6. Alkohol je uložen v nadepsané obálce v kanceláři školy a vydán pouze zákonnému zástupci.
7. **PU** informuje o události → **TU** → **ŠMP** → **RŠ** a společně prošetří situaci.
8. **TU** projedná situaci se zákonnými zástupci dítěte.
9. **TU** požádá zákonné zástupce, aby si žáka přišli vyzvednout, pokud je žák ve stavu vylučujícím další vzdělávání. Tyto hodiny je možné žákovi neomluvit.
10. V případě nedostupnosti zákonných zástupců se **RŠ** obrátí na pomoc OSPOD.
11. **PU** sepiše o události stručný záznam (KDO – CO – KDY – KDE - JAK – PROČ - ČÍM + podpis žáka, pokud žák odmítne, uvede to do zápisu) a předá ho **ŠMP**, který ho založí do své agendy.

12. **RŠ** volá Policii ČR, zejména pokud dítě zakoupilo alkohol v obchodě (zjišťuje kde), nebo se jedná o opakovaný přestupek, rodiče nespolupracují.
13. **RŠ** hlásí na OSPOD, neboť se jedná o dítě, které požilo alkohol, obzvlášť v případě, že se jedná o opakovaný přestupek žáka, nebo rodiče nespolupracují (písemně, dle trvalého bydliště žáka).
14. **TU** po poradě s **ŠMP**, **RŠ**, popř. pedagogickou radou, navrhne a udělí provinilému žákovi přiměřený trest.
15. **TU** uskuteční třídnickou hodinu na toto téma, popř. další opatření ve spolupráci s **ŠMP**.
16. **ŠMP** nabídne žákovi i zákonným zástupcům poradenskou pomoc.

3) Žák nabízí ve škole ostatním žákům alkohol

Žák porušuje školní řád.

Žák porušuje zákon (podává nebo umožňuje užití osobě mladší 18 let). Jedná se o přestupek. Pokud by žák nabízel alkohol ve větší míře a opakovaně, nebo v malém množství, ale velkému počtu dětí najednou, může se jednat o trestný čin.

Každý má oznamovací povinnost k OSPOD, jestliže ví o dítěti, které užívá návykové látky (Zákon o sociálně-právní ochraně dětí).

1. **PU** zabráni žákům v další konzumaci alkoholu.
2. **PU** poskytuje první pomoc pro intoxikaci alkoholem, pokud to situace vyžaduje.
3. **PU** volá neprodleně zdravotnickou záchranou službu (155) při ohrožení zdraví nebo života. (pokud má **PU** vyučovací hodinu, přivolá pomoc **ZŘŠ** nebo **HŠ** – telefonicky nebo prostřednictvím jiného žáka, popř. z nejbližší třídy)
4. **PU** odvede žáky do kanceláře školy, kde žáci odevzdají alkohol (před svědky). (pokud má **PU** vyučovací hodinu, přivolá pomoc **ZŘŠ** nebo **HŠ** – telefonicky nebo prostřednictvím jiného žáka, popř. z nejbližší třídy – nikdy neopouští třídu bez přítomnosti jiného dospělého!)
5. Alkohol je uložen v nadepsané obálce v kanceláři školy a vydán pouze zákonnému zástupci.
6. **PU** informuje o události → **TU** → **ŠMP** → **RŠ** a společně prošetří situaci.
7. **PU** sepiše o události stručný záznam (KDO – CO – KDY – KDE - JAK – PROČ - ČÍM + podpis žáka, pokud žák odmítne, uvede to do zápisu) a předá ho **ŠMP**, který ho založí do své agendy.
8. **TU** projedná situaci se zákonnými zástupci dětí.
9. **TU** požádá zákonné zástupce, aby si žáky přišli vyzvednout, pokud jsou žáci ve stavu vylučujícím další vzdělávání. Tyto hodiny je možné žákovi neomluvit.
10. V případě nedostupnosti zákonných zástupců se **RŠ** obrátí na pomoc OSPOD.
11. **RŠ** volá Policii ČR k prošetření události.
12. **RŠ** hlásí na OSPOD, neboť se jedná o dítě, které požilo alkohol, obzvlášť v případě, že se jedná o opakovaný přestupek žáka, nebo rodiče nespolupracují (písemně, dle trvalého bydliště žáka).
13. **TU** po poradě s **ŠMP**, **RŠ**, popř. pedagogickou radou, navrhne a udělí provinilému žákovi přiměřený trest.
14. **TU** uskuteční třídnickou hodinu na toto téma, popř. další opatření ve spolupráci s **ŠMP**.
15. **ŠMP** nabídne žákovi i zákonným zástupcům poradenskou pomoc.

Žádný pracovník školy ani strážník městské policie nesmí provádět osobní prohlídku a prohlídku věcí dítěte. Šetření trestných činů může provádět jen Policie ČR!!!

Učitel žáka vyzve k vydání alkoholu, ale bez jeho souhlasu jej nemůže zabavit. Učitel může odstranit volně položený alkohol z dosahu osob mladších 18 let!!! Žáka nikdy sami netestujeme na přítomnost alkoholu.

NELEGÁLNÍ NÁVYKOVÉ LÁTKY (NNL)

PŘESTUPEK je neoprávněně přechovávat NNL v malém množství pro vlastní potřebu, neoprávněně pěstovat rostlinu obsahující NNL v malém množství pro vlastní potřebu, umožnit neoprávněné požívání NNL osobě mladší 18 let.

TRESTNÝ ČIN je neoprávněně vyrobit, dovést vyvézt, provézt, nabídnout, zprostředkovat, prodat, jinak opatřit nebo pro jiného přechovávat NNL, přípravek obsahující NNL, prekursor nebo jed.

Každé přechovávání NNL je protiprávní. Samotné užití NNL není právně postižitelné. Oznamovací povinnost se vztahuje pouze na distribuci NNL.

Nikdy žáky sami netestujeme na přítomnost NNL!!! Nikdy podezřelou látku nepodrobujeme testu ke zjištění chemické struktury, nechutnáváme ji, nepřesypáme, nečicháme k ní!!! Snažíme se zajistit si na každou situaci svědky – při manipulaci s podezřelou látkou, při rozhovoru s žákem.

1) Nález návykové látky

1. PU látku zajistí, ale nemanipuluje s ní.
2. PU informuje o události → TU → ŠMP → ŘŠ.
1. ŘŠ vždy volá Policii ČR k prošetření situace, která látku zajistí.
2. Pokud hrozí časová prodleva, PU za přítomnosti svědka v gumových rukavicích vloží NNL do nadepsané obálky (datum, čas místo nález, razítko, podpis PU) do trezoru v kanceláři školy.
3. PU sepiše o události stručný záznam (datum, místo, čas) a předá ho ŠMP, který ho založí do své agendy.

2) Žák ve škole nebo na mimoškolní akci užívá nelegální návykové látky

Žák porušuje školní řád.

1. PU zabrání žákovi v další konzumaci NNL.
2. PU poskytuje první pomoc pro intoxikaci NNL, pokud to situace vyžaduje.
3. PU volá neprodleně zdravotnickou záchranou službu (155) při ohrožení zdraví nebo života (v tomto případě je vhodné předat NNL přivolanému lékaři).
(pokud má PU vyučovací hodinu, přivolá pomoc ZŘŠ nebo HŠ – telefonicky nebo prostřednictvím jiného žáka, popř. z nejbližší třídy)
4. PU odvede žáka do kanceláře školy, kde žák odevzdá NNL (před svědky).
(pokud má PU vyučovací hodinu, přivolá pomoc ZŘŠ nebo HŠ – telefonicky nebo prostřednictvím jiného žáka, popř. z nejbližší třídy – nikdy neopouští třídu bez přítomnosti jiného dospělého!)
5. NNL je uložena v nadepsané obálce (s podpisy PU, žáka a svědka přes přelep obálky) v trezoru v kanceláři školy a vydána pouze Policii ČR.
6. PU informuje o události → TU → ŠMP → ŘŠ
7. PU sepiše o události stručný záznam (KDO – CO – KDY – KDE - JAK – PROČ - ČÍM + podpis žáka, pokud žák odmítne, uvede to do zápisu) a předá ho ŠMP, který ho založí do své agendy.
8. ŘŠ vždy volá Policii ČR k prošetření situace.
9. ŘŠ vždy hlásí událost na OSPOD. (písemně, dle trvalého bydliště dítěte)
10. TU projedná situaci se zákonnými zástupci dítěte.
11. TU požádá zákonné zástupce, aby si žáka přišli vyzvednout, pokud je žák ve stavu vylučujícím další vzdělávání. Tyto hodiny je možné žákovi neomluvit.
12. V případě nedostupnosti zákonných zástupců se ŘŠ obrátí na pomoc OSPOD.
13. TU po poradě s ŠMP, ŘŠ, popř. pedagogickou radou, navrhne a udělí provinilému žákovi přiměřený trest (rozlišit uživatele od distributora).
14. TU uskuteční třídnickou hodinu na toto téma, popř. další opatření ve spolupráci s ŠMP.
15. ŠMP nabídne žákovi i zákonným zástupcům poradenskou pomoc.

3) Žák má u sebe ve škole nelegální návykové látky, nebo máme důvodné podezření

4) Žák nabízí ostatním žákům nelegální návykové látky

Žák porušuje školní řád.

Žák porušuje zákon.

1. **PU** odvede žáka do kanceláře školy, kde žák odevzdá NNL (před svědky), nebo je izolován do příjezdu Policie ČR.
(pokud má **PU** vyučovací hodinu, přivolá pomoc **ZŘŠ** nebo **HŠ** – telefonicky nebo prostřednictvím jiného žáka, popř. z nejbližší třídy – nikdy neopouští třídu bez přítomnosti jiného dospělého!)
2. NNL je uložena v nadepsané obálce (s podpisy **PU**, žáka a svědka přes přelep obálky) v trezoru v kanceláři školy a vydána pouze Policii ČR.
3. **PU** informuje o události → **TU** → **ŠMP** → **RŠ** a zajistí případné svědky mezi žáky.
4. **PU** sepíše o události stručný záznam (KDO – CO – KDY – KDE - JAK – PROČ - ČÍM + podpis žáka, pokud žák odmítne, uvede to do zápisu) a předá ho **ŠMP**, který ho založí do své agendy.
5. **RŠ** vždy volá Policii ČR k prošetření situace.
6. **RŠ** vždy hlásí událost na OSPOD. (písemně, dle trvalého bydliště dítěte)
7. **TU** projedná situaci se zákonnými zástupci dítěte.
8. **TU** po poradě s **ŠMP**, **RŠ**, popř. pedagogickou radou, navrhne a udělí provinilému žákovi přiměřený trest.
9. **TU** uskuteční třídnickou hodinu na toto téma, popř. další opatření ve spolupráci s **ŠMP**.
10. **ŠMP** nabídne žákovi i zákonným zástupcům poradenskou pomoc.

5) Cizí osoba nabízí žákům nelegální návykové látky před školou nebo v její blízkosti

1. **PU** informuje o události → **ŠMP** → **RŠ**, zajistí případné svědky mezi žáky.
2. **RŠ** vždy volá Policii ČR k prošetření situace.
3. **PU** sepíše o události stručný záznam (datum, místo, čas) a předá ho **ŠMP**, který ho založí do své agendy.

VANDALISMUS

V případě poškození nejen školního majetku rozlišujeme a zohledňujeme výši škody.

Škoda do výše 5 000 Kč je většinou kvalifikována jako **přestupek**.

Škoda ve výši nad 5 000 Kč může být kvalifikována jako **trestný čin**.

Při posuzování bereme v úvahu také **úmysl** a nešťastnou náhodu.

U případů **posprejování věcí nebo jejich popsání barvou** nezáleží na výši škody, o **trestný čin** se jedná vždy. Žák porušuje školní řád.

1. **PU** informuje o vandalismu → **TU** → **ŠMP** → **ŘŠ** a společně prošetří situaci.
(pokud má **PU** vyučovací hodinu, přivolá pomoc **ZŘŠ** nebo **HŠ** – telefonicky nebo prostřednictvím jiného žáka, popř. z nejbližší třídy – **PU** nikdy neopouští třídu bez přítomnosti jiného dospělého!)
2. Provinilé dítě dostane příležitost si o svém činu pohovořit (s **TU**, **ŠMP**, **ŘŠ**) a vysvětlit příčiny svého jednání.
3. **TU** projedná situaci se zákonnými zástupci dítěte (poškozeného i provinilého).
4. **PU** sepíše o události stručný záznam (KDO – CO – KDY – KDE - JAK – PROČ - ČÍM) a předá ho **ŠMP**, který ho založí do své agendy.
5. **ŘŠ** volá Policii ČR, zejména pokud se jedná o poškození věci nad 5 000 Kč, nebo o opakovaný přestupek, nebo rodiče nespolupracují, nebo se ve škole rozmáhá vandalismus.
6. **ŘŠ** hlásí na OSPOD v případě, že se jedná o opakovaný přestupek žáka, nebo rodiče nespolupracují (písemně, dle trvalého bydliště žáka).
7. **TU** po poradě s **ŠMP**, **ŘŠ**, popř. pedagogickou radou, navrhne a udělí provinilému žákovi přiměřený trest. Především ale preferujeme nápravu vztahu mezi poškozeným a provinilým. Trváme na náhradě škody, omluvě, popř. další kompenzaci.
8. **TU** uskuteční třídnickou hodinu na toto téma, popř. další opatření ve spolupráci s **ŠMP**. (Nezačínáme rozhovor tím, že si všichni mají na své věci dávat pozor, normální je nekrást!).
9. **ŠMP** nabídne žákovi i zákonným zástupcům poradenskou pomoc.

ÚRAZ NEBO ZRANĚNÍ

Rozlišujeme úrazy **bez cizího zavinění** (nešťastné náhody) a úrazy **zaviněné jinou osobou**.

Podle stanoviska právního oddělení MŠMT a stanoviska ředitele Zdravotnické záchranné služby zajišťuje bezpečnost a ochranu zdraví žáka při prevozu k ošetření nebo do nemocnice výjezdová skupina (poskytovatel zdravotnické záchranné služby), které je žák předán a která od okamžiku tohoto předání za něj přebírá odpovědnost. Školské zařízení od doby předání žáka tedy již nezajišťuje jeho bezpečnost a ochranu zdraví a ani neprovádí dohled.

1. **PU** poskytuje zraněnému žákovi první pomoc.
2. **PU** volá neprodleně zdravotnickou záchrannou službu (155) při ohrožení zdraví nebo života (pokud má **PU** vyučovací hodinu, přivolá pomoc **ZŘŠ** nebo **HŠ** – telefonicky nebo prostřednictvím jiného žáka, popř. z nejbližší třídy).
3. **PU** odvede žáka do sborovny nebo do kanceláře školy, kde žáka ošetří. (pokud má **PU** vyučovací hodinu, přivolá pomoc **ZŘŠ** nebo **HŠ** – telefonicky nebo prostřednictvím jiného žáka, popř. z nejbližší třídy – nikdy neopouští třídu bez přítomnosti jiného dospělého!)
4. **PU** informuje o události → učitele, kteří tento den učí v dané třídě, **TU** (v případě závažného úrazu také → **RŠ**)
5. **PU** informuje o úrazu zákonné zástupce dítěte (osobně, telefonicky, SMS).
6. **PU** požádá zákonné zástupce, aby si žáka přišli vyzvednout, pokud je žák ve stavu vylučujícím další vzdělávání, nebo pokud potřebuje další lékařské ošetření.
7. **RŠ** nebo **ZŘŠ** nebo **HŠ** zajistí prevoz žáka do nemocnice k nutnému lékařskému ošetření, pokud nelze zastihnout zákonné zástupce žáka (doporučuje se zajistit jako doprovod zaměstnanec školy, ale není nutný, ZZS ho může odmítnout vzít do sanity).
8. **PU** vyplní záznam o úrazu do Knihy úrazů – nejpozději po skončení výuky.
9. **RŠ** volá Policii ČR, pokud zjištěné skutečnosti nasvědčují tomu, že byl spáchán v souvislosti s úrazem přestupek nebo trestný čin (jedná se o zranění zaviněné cizí osobou, většího rozsahu vyžadující ošetřování a delší pobyt doma), je zde podezření na šikanu, nebo pokud se jedná o smrtelný úraz.
10. **RŠ** hlásí událost na OSPOD, pokud dojde k úrazu zaviněnému cizí osobou, většího rozsahu vyžadující ošetřování a delší pobyt doma, je zde podezření na šikanu (písemně, dle trvalého bydliště dítěte).

ZÁŠKOLÁCTVÍ

Za záškoláctví je považována neomluvená absence žáka při vyučování.

Záškoláctví bývá často nepřiměřenou formou řešení konfliktní situace v rodině nebo ve škole, často u dětí, které se cítí neúspěšné, prožívají strach a úzkost. Záškoláctví bývá velmi často spojeno s dalšími typy rizikového chování.

Pravé záškoláctví – rodiče nevědí o nepřítomnosti dítěte ve škole.

Skryté záškoláctví - rodiče vědí o nepřítomnosti dítěte ve škole a tolerují ho.

Záškoláctví s klamáním rodičů – rodiče jsou svými dětmi přesvědčeni o jejich zdravotních obtížích.

Pozdní příchod – neomluvená nepřítomnost žáka způsobená zpravidla nedbalostí žáka nebo jiných osob zodpovědných za jeho výchovu, která trvá jen po určitou část vyučování.

Žák porušuje školní řád.

Žák porušuje školský zákon (povinná školní docházka, povinnost chodit do školy řádně a včas).

Absenci žáka omlouvá pedagogický pracovník, nikoliv rodič, a to na základě písemné žádosti zákonného zástupce, vždy v souladu s pravidly, která jsou uvedena ve školním řádu.

Pokud **žákova nepřítomnost přesáhne 3 dny**, může škola požadovat **doložení nepřítomnosti** žáka z důvodu nemoci příslušným **lékařem**. Při časté nepřítomnosti žáka i v případě kratší nepřítomnosti. Pokud je vystavení potvrzení lékařem požadováno v rámci poskytování přímé zdravotní péče, je vystavení tohoto potvrzení **hrazeno ze zdravotního pojištění**.

Zákonný zástupce může dát písemný souhlas (kdykoliv odvolatelný) konkrétní osobě (ŘŠ) k získávání stručné informace o zdravotním stavu žáka za účelem omlouvání jeho absence.

Škola se může s problémem rizikového chování žáka obrátit nejen na **OSPOD**, ale také na **příslušné státní zastupitelství**, které je oprávněno řešit případ v kratším termínu než OSPOD.

Sankcionovat žáka lze pouze za zaviněné porušení povinnosti. Nelze trestat žáka za pochybení jiné osoby, např. rodiče.

1. **TU** eviduje školní docházku žáků.
2. **TU** se při podezření na záškoláctví, nebo v případě, že je doklad potvrzující nepřítomnost žáka nevěrohodný, nebo při zvýšené omluvené absenci žáka, obrací na zákonného zástupce žáka.
3. **TU** při neomluvené absenci alespoň 1 vyučovací hodina vyčká do 3 kalendářních dnů od počátku nepřítomnosti, zda zákonný zástupce žáka omluví.
4. **TU** po uplynutí této lhůty upomíná zákonného zástupce.

Zákonný zástupce stále dítě neomluvil.

6. **TU** o tom učiní záznam (datum nepřítomnosti žáka, datum jeho nástupu do školy, datum a text upomínky).
7. **TU** kontaktuje zákonného zástupce a informuje jej o absenci žáka (zákonný zástupce o absenci neví/zákonný zástupce o absenci ví – je omluvitelná a doklad doloží, je neomluvitelná a řeší se motiv absence dítěte).

Dítě má neomluvenou absenci do součtu 10 hodin (vždy od počátku školního roku).

8. **TU** vede se zákonným zástupcem neformální rozhovor, zjišťuje možné důvody nepřítomnosti dítěte, motivuje jej k rozhovoru s dítětem, nabídne pomoc k odstranění faktoru, který k absenci vedl. **TU** pořídí písemný záznam pohovoru.

9. **TU** informuje → **SMP** → **VP** → **ŘŠ**

Pokud se nedaří zákonné zástupce kontaktovat:

10. **TU** vyzve k neformální schůzce zákonné zástupce písemně (email, písemný vzkaz po dítěti).
11. **TU** zasílá formální pozvánku doporučeným dopisem.
12. **TU** zasílá formální pozvánku doporučeným dopisem s doručenkou (je doplněna o poučení).
13. **TU** svolává schůzku se zákonnými zástupci, žákem, účast **SMP** a **VP** je žádoucí. Ze schůzky je vyhotoven zápis s podpisy zúčastněných, dohodnutými opatřeními, způsobem kontroly jejich plnění, datem kontrolní

schůzky, upozorněním na možné právní důsledky (pokud zákonný zástupce odmítne podepsat, uvedeme do záznamu).

Přijatá opatření nejsou plněna.

14. TU předkládá zákonným zástupcům Individuální výchovný plán (IVYP). Schůzky se účastní TU, žák, zákonný zástupce, ŠMP, VP, ŠP, pracovník OSPOD (pokud je dítěti poskytována sociálně-právní ochrana).

Dítě má neomluvenou absenci více než 10 hodin.

15. ŘŠ svolává výchovnou komisi. Podle závažnosti absence se jí účastní ŘŠ, zákonný zástupce, TU, VP, ŠMP, zástupce OSPOD. O průběhu a závěrech je proveden zápis, který zúčastnění podepíší. Neúčast nebo odmítnutí podpisu zákonnými zástupci se zaznamenávají.

Dítě má neomluvenou absenci přes 25 hodin.

Pokud ani přes veškerou podporu nedojde k odstranění rizikového chování žáka, je rodina indikována pro spolupráci s další stranou, která má k dispozici další nástroje – Policie ČR, OSPOD.

15. ŘŠ zasílá oznámení o zanedbání školní docházky s náležitou dokumentací na OSPOD, nebo státnímu zástupci na Okresní státní zastupitelství, které je oprávněno řešit případ v kratším termínu než OSPOD.

Pokud případ posoudí jako trestný čin, sami posílají oznámení Policii ČR.

ŠIKANA

Šikana je mimořádně nebezpečná forma násilí (agrese). Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrným cílem je ublížit, ohrozit nebo zastrašovat jiného žáka, popř. skupinu žáků. Je to cílené a opakované užití fyzických i psychických útoků vůči jedincům, kteří se neumí nebo nemohou bránit (nepoměr sil). Může se ale také projevovat jako demonstrativní přehlížení a ignorování jedinců.

Šikanování není škádlení ani jednorázová agrese, kde je poměr sil vyrovnaný.

V trestním zákoníku není takto nazván ani trestný čin, ani přestupek. Přesto může šikana vykazovat **1) znaky přestupku** vůči občanskému soužití (ubližení na cti – urážkou nebo vydáním posměchu, ubližení na zdraví z nedbalosti, vyhrožování újmou na zdraví apod.) Nebo může šikana vykazovat **2) znaky trestného činu** (ubližení na zdraví, omezování osobní svobody, loupež, vydírání, útisk, pomluva, znásilnění, pohlavní zneužití, výroba a nakládání s dětskou pornografií, nebezpečné vyhrožování).

1. **PU** má podezření na výskyt šikany.
2. **PU** informuje o svém podezření → **TU** → **ŠMP** → **VP** → **ŘŠ**.
3. **ŠMP** ve spolupráci s **VP** a **TU** provede základní diagnostiku – podle (Přílohy I. - **Signály šikanování**) a (Přílohy II. - **Rozdíly mezi šikanováním a škádlením**) určí, zda se jedná o šikanu.
4. **ŠMP** ve spolupráci s **VP** a **TU** provede vnitřní diagnostiku šikany – zmapuje konkrétní projevy, tedy formu šikanování (Příloha III. – **Základní formy šikany**), stanovíme stadium šikany (Příloha IV – **Stadia šikany**).
5. **ŠMP** ve spolupráci s **VP** a **TU** vyhodnotí, zda se jedná o šikanu, kterou zvládne škola řešit bez pomoci zvenčí - **běžná šikana**, nebo ta, kterou bude muset řešit s odborníky - **komplikovaná šikana** (neobvyklá forma, nebo s ní nemáme zkušenosti, vysoká závislost mezi obětí a agresorem, úzkostná porucha oběti, vyšší stadium šikany 3 - 5 apod.) a nastaví konkrétní směr řešení.
Rozhovory přesně zaznamenáváme KDO je oběť/agresor, KDY, KDE, JAKOU FORMOU, JAK DLOUHO, JAK ČASTO, PROČ UBLIŽUJE.

BĚŽNÁ ŠIKANA

ŠMP ve spolupráci s **VP** a **TU** postupuje podle **Základního scénáře pro počáteční šikanu s běžnou formou:**

1. Vedou rozhovor s informátory a s obětí (utajeně, jednotlivě, mimo třídu, nekonfrontovat oběť a agresora).
2. Nalezenou svědky a vedou rozhovory s nimi (kamarádi oběti, nezávislí na agresorech, individuálně i konfrontačně).
3. Informují pedagogický sbor (mimořádná opatření).
4. Zajistí ochranu oběti (zvýšené dozory, popř. ponechat žáka doma).
5. Navrhnu opatření k nápravě.
6. Vedou rozhovor s agresorem (pokud jich je více, tak individuálně).
7. Informují rodiče oběti i agresora.
8. Svolají výchovnou komisi (žák agresor a oba jeho zákonní zástupci, **ŘŠ**, **TU**, **ŠMP**, **VP**; rozhodování o výchovných opatřeních).
9. Projednají výchovné opatření v pedagogické radě.
10. Iniciují schůzku s rodiči oběti (informují o zjištěních a závěrech školy, informují o možnostech odborné pomoci).
11. Iniciují schůzku s rodiči agresora (doporučí ambulantní péči SVP, nebo jinou formu odborné pomoci).
12. Pracují s „nemocnou“ třídou (změna vztahů, spolupráce s profesionály, selektivní prevence).
13. Svolají mimořádnou třídní schůzku (informují rodiče ostatních žáků o dění ve třídě).
14. **TU** informují ostatní třídy (nezkreslené informace, zaměření se na vztahy ve třídě).

KOMPLIKOVANÁ ŠIKANA

Je-li šikana ve stadiu 3-5, probíhá neobvyklou formou, apod.

1. ŠMP vždy konzultuje postup s odborníky na šikanu.
2. ŘŠ informuje o situaci ve škole Policii ČR a OSPOD.

V mimořádných případech:

3. ŘŠ doporučuje zákonným zástupcům dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení SVP.
4. ŘŠ podává návrh na OSPOD k zahájení práce s rodinou, popř. zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu.

POKROČILÁ ŠIKANA (VÝBUCH SKUPINOVÉHO NÁSILÍ – TŘÍDNÍ LYNČ)

Pedagogický sbor postupuje podle **Krizového scénáře pro výbuch skupinového násilí**:

1. PU musí překonat šok, odhadnout závažnost a formu šikany.
2. PU zachraňuje oběť, zastavuje násilí.
3. PU zalarmuje pedagogy na poschodí a informuje → ŘŠ → ŠMP
4. Přivolaný učitel zabrání domluvě agresorů na křivé výpovědi (rozdělí je, odvede do kanceláře školy, pokud je to možné, kde zůstávají pod dozorem ZŘŠ nebo HŠ a písemně objasní, co se stalo).
5. Jiný přivolaný učitel vykonává dohled nad žáky ve třídě. Všichni žáci daného kolektivu písemně vyličí, k čemu došlo, jak konkrétně šikana probíhala. Jejich pohled na věc.
6. PU zároveň pokračuje v pomoci oběti (přivolání lékaře).
7. ŘŠ oznamuje situaci Policii ČR, OSPOD, a žádá je o pomoc s řešením.
8. ŠMP navazuje kontakt se specialistou na šikanu.
9. ŠMP informuje zákonné zástupce oběti i agresora.
10. ŠMP s pomocí VP, TU, popř. externisty vedou vyšetřování (viz Základní scénář pro počáteční šikanu).
11. ŘŠ svolá výchovnou komisi a pedagogickou radu (potrestání agresora).
12. ŠMP seznámí s výsledky a závěry vyšetřování zákonné zástupce oběti.
13. ŠMP s pomocí VP, TU dlouhodobě pracují se třídou s pomocí specialistů (selektivní prevence).
14. ŠMP poskytuje podporu a doporučuje odbornou pomoc oběti, agresorovi i jejich zákonným zástupcům.

ŠIKANA VŮČI UČITELI

Varianta 1 – pokud šikanující chování žáka/ů přímo neohrožuje pedagoga ve vyučování.

1. Šikanovaný učitel se svěří → ŘŠ → ŠMP, nebo na šikanu upozorní → ŘŠ → ŠMP kolegové nebo žáci.
2. ŠMP vede rozhovor s informátory (mohou to být žáci, kolegové, rodiče žáků).
3. ŠMP vede ve spolupráci s VP rozhovor s obětí – šikanovaným kolegou (cílem je získat jeho pohled, podpořit ho, ujistit ho, že situace bude řešena, posoudit stupeň šikany).
4. ŠMP informuje o šikaně → ŘŠ
5. ŠMP vede ve spolupráci s VP rozhovor s vhodnými svědky (sympatizující žáci, kolegové).
6. ŠMP ve spolupráci s VP zajišťuje ochranu oběti (domluví se s ŘŠ na společném postupu, při ochraně oběti, v nutných případech je možné nechat kolegu doma, nabídnout odbornou pomoc).
7. ŠMP vede ve spolupráci s VP rozhovor s agresory (podle doporučených postupů, s jasným a předem připraveným scénářem, v případě potřeby je možné provést konfrontační výpovědi agresorů).
8. ŠMP informuje TU o probíhající šikaně.
9. ŘŠ zve do školy k výchovné komisi zákonné zástupce agresorů (informace o výsledcích šetření šikany, navržení kázeňských trestů).
10. ŘŠ hlásí případ Policii ČR a OSPOD, pokud jednání agresorů naplňuje podstatu trestného činu.
11. ŠMP nabízí zákonným zástupcům agresorů odbornou pomoc.
12. ŘŠ svolá pedagogickou radu (kázeňské tresty) a informuje pedagogický sbor o výsledcích šetření.
13. ŠMP a TU pracují se třídou, ve které šikana probíhala, zajistí třídu intervenční program ke znovunastolení bezpečí ve třídě.

Varianta 2 - v případě výbuchu agrese žáka/ů vůči pedagogovi (přímo ohrožuje pedagoga ve vyučování)

1. PU odvádí kolegu do bezpečí kabinetu, popř. mu poskytuje ošetření, volá ZZS.
2. PU zároveň zalarmuje pedagogy na poschodí a informuje → RŠ → ŠMP
3. Přivolaný učitel zabraňuje agresorům v domluvě na křivé výpovědi (rozdělí je, pokud to je možné, odvádí je do kanceláře školy, kde zůstávají pod dozorem ZŘŠ nebo HŠ a písemně objasní, co se stalo).
4. Jiný přivolaný učitel vykonává dohled nad žáky ve třídě. Všichni žáci daného kolektivu písemně vylíčí, k čemu došlo, jak konkrétně šikana probíhala. Jejich pohled na věc.
5. RŠ oznamuje situaci Policii ČR, OSPOD, a žádá je o pomoc s řešením.
6. ŠMP navazuje kontakt se specialistou na šikanu.
7. ŠMP s pomocí VP, TU, popř. externisty vedou vyšetřování (viz Základní scénář pro počáteční šikanu).
8. ŠMP informuje zákonné zástupce agresorů.
9. ŠMP informuje TU o probíhající šetření šikany.
10. RŠ svolá výchovnou komisi a pedagogickou radu (potrestání agresora).
11. ŠMP s pomocí VP, TU dlouhodobě pracují se třídou s pomocí specialistů (selektivní prevence).
12. ŠMP poskytuje podporu a doporučuje odbornou pomoc oběti, agresorovi i jeho zákonným zástupcům.

KYBERŠIKANA

Kyberšikana je forma **agrese, která se uplatňuje vůči jedinci nebo skupině osob s použitím informačních a komunikačních technologií**. Může vzniknout i jako činnost nezáměrná (nevhodný vtip se vymkne kontrole).

Na rozdíl od on-line obtěžování dochází ke kyberšikaně opakovaně, je dlouhodobá a je vnímaná jako ubližující.

Od běžné šikany se liší svým dosahem a velikostí publika, častou anonymitou útočníka, místem a časem útoku (kdekoli a kdykoli), postavou agresora (často je to původní oběť).

Kyberšikana může být **přímá** (agresor útočí přímo na oběť), **nepřímá** (agresor útočí přes účet jiné osoby), **veřejná** (s přítomností publika) nebo **soukromá** (bez přítomnosti publika). Agresor může využívat vlastní identity, tak i identity falešné.

Mezi formy kyberšikany patří dehonestování, vyhrožování a zastrašování, vydírání, pomlouvání, publikování ponižujících audio a videozáznamů a fotografií, krádež identity, ztrapňování pomocí falešných profilů, provokování a napadání uživatelů v on-line komunikaci, zveřejňování cizích tajemství s cílem poškodit oběť, vyloučení z virtuální komunity, obtěžování, happy slapping (zábavné fackování), cyberstalking (pronásledování), webcam trolling (zneužívání webkamer), a další spojené např. s hraním on-line her.

Žák v některých případech porušuje školní řád (např. používání mobilního telefonu ve škole).

Žák porušuje zákon (např. zásah do osobnostních práv jiné osoby).

Nikdo nemůže nikoho bez jeho vědomí natáčet na video, fotografovat, pořizovat zvukové záznamy jeho hlasu. (není nutný souhlas pouze při použití přiměřeným způsobem pro umělecké, vědecké účely a mediální zpravodajství).

KYBERŠIKANA VE ŠKOLE NEBO NA MIMOŠKOLNÍ AKCI

1. **PU** se snaží zklidnit oběť a nabídne jí podporu.
2. **PU** informuje → **TU** → **ŠMP** → **ŘS**
3. **ŠMP** s pomocí **IT metodika** se snaží zajistit důkazní materiál (snapshoty, stáhnout internetové stránky do lokálního počítače, zajistit seznam žáků i s odkazy na jejich profily, kteří byli publikem kyberšikany – např. z diskuzní skupiny, pokusit se identifikovat agresora – prostřednictvím jeho přátel).
4. Pokud se jedná o uzavřenou diskusní skupinu, kontaktuje **ŠMP** odbornou instituci (E-Bezpečí, Seznam se bezpečně!, nebo rovnou Policii ČR – oddělení informační kriminality).
5. **ŠMP** s pomocí **IT metodika** nebo administrátora dané on-line služby se snaží pomoci oběti zastavit kyberšikanu (odstranit závadný obsah z internetu, zablokovat profil pachatele).
6. **ŠMP** s pomocí externích institucí (E-Bezpečí, Seznam se bezpečně!, nebo rovnou Policii ČR – oddělení informační kriminality) incident důkladně vyšetří. Provede o tom písemný záznam a uloží ho do své agendy (KDO – KDE - JAK DLOUHO – JAKÝM ZPŮSOBEM - JAKÝ MĚL DOPAD).
7. **ŠMP** informuje o kyberšikaně zákonné zástupce oběti i agresora.
8. **ŘS** zve do školy k výchovné komisi zákonné zástupce agresorů (informace o výsledcích šetření šikany, navržení kázeňských trestů).
9. **ŘS** hlásí případ Policii ČR a OSPOD, pokud jednání agresorů naplňuje podstatu trestného činu.
10. **ŘS** svolá pedagogickou radu (kázeňské tresty) a informuje pedagogický sbor o výsledcích šetření kyberšikany.
11. **ŠMP** seznámí s výsledky a závěry vyšetřování zákonné zástupce oběti.
12. **ŠMP** realizuje prevenci o kyberšikaně (projektové dny, třídnické hodiny).
13. **ŠMP** nabízí zákonným zástupcům oběti i agresorů odbornou pomoc.

KYBERŠIKANA MIMO ŠKOLU

V těchto případech je vhodné konzultovat postup školy s jinými institucemi (PPP, ČŠI, zřizovatel, OSPOD, Policie ČR)

V tomto případě nemůže škola udělovat kázeňské tresty!!!

Přesto by se škola měla touto kyberšikanou zabývat, je totiž většinou úzce napojena na školní prostředí!!!

1. Při vyšetřování postupujeme stejně jako u školní kyberšikany.
2. Pokud se při vyšetřování prokáže, že útok neměl návaznost na školní šikanu, doporučí **RS** zákonným zástupcům žáka, aby se obrátili na Policii ČR a zažalovali agresora u občanského soudu za obtěžování, úmyslné vystavování nepříjemným zážitkům a stresu.
3. **ŠMP** ve všech zasažených třídách provede sociometrické šetření.
4. **ŠMP** informuje zasažené třídy o výsledcích šetření kyberšikany. (Škola trestat nemůže, a proto byl případ předán policii nebo soudu).
5. **ŠMP** realizuje prevenci o kyberšikaně (projektové dny, třídnické hodiny).
6. **ŠMP** nabízí zákonným zástupcům oběti i agresorů odbornou pomoc.

KYBERŠIKANA UČITELE

Učitel má stejné právo na ochranu své osoby jako žáci. Postupujeme podobně jako u kyberšikany ve škole.

SEBEPOŠKOZOVÁNÍ

Sebepoškozování je komplexní autoagresivní chování, které na rozdíl od sebevraždy nemá fatální následky a které lze chápat jako nezralou odpověď na stres, nevladatelné emoce či myšlenkové pochody.

Nejčastěji se objevuje u mladých lidí s disharmonickou osobností, poruchami příjmu potravy a posttraumatickou stresovou poruchou. U části dětí může být součástí procesu hledání vlastní životní filosofie a stylu, snahy o nonkonformitu (subkultury emo a gotik). V mnoha případech ale stojí za sebepoškozováním také dlouhodobé problémy dítěte v rodině a ve škole (zpochybňování správnosti pocitů, šikana apod.).

Samotné sebepoškozování není trestný čin, ale navádění k sebepoškozování nebo sebevraždě a příčiny vyvolávající sebepoškozování (např. sexuální zneužívání, týrání, šikana apod.) jsou trestné činy a vztahuje se na ně oznamovací povinnost.

Žák je v přímém riziku závažného ublížení či ohrožení života (drží ve škole žiletku, plánuje se řezat, mluví o sebevraždě).

1. **PU** se snaží zajistit bezpečnost žáka a jeho okolí.
2. **PU** poskytuje zraněnému žákovi první pomoc.
3. **PU** volá neprodleně zdravotnickou záchranou službu (155) při ohrožení zdraví nebo života (pokud má **PU** vyučovací hodinu, přivolá pomoc **ZŘŠ** nebo **HŠ** – telefonicky nebo prostřednictvím jiného žáka, popř. z nejbližší třídy).
4. **PU** informuje → **TU** → **ŠMP** → **VP** → **ŠP** → **ŘŠ**
5. **ŘŠ** kontaktuje Ambulanci dětské psychiatrie Thomayerovy nemocnice, v případě nutnosti je možné dítě odeslat do psychiatrického zařízení i proti vůli rodičů.
6. **TU** kontaktuje zákonné zástupce žáka.
7. **TU** požádá zákonné zástupce, aby si žáka přišli vyzvednout, pokud je žák ve stavu vylučujícím další vzdělávání, nebo pokud potřebuje další psychiatrické nebo lékařské ošetření.
8. **PU** sepiše o události stručný záznam (KDO – CO – KDY – KDE - JAK) a předá ho **ŠMP**, který ho založí do své agendy.
9. **ŠMP** nabídne žákovi i zákonným zástupcům poradenskou pomoc, motivuje zákonné zástupce k návštěvě specialisty.
10. **ŠMP** dohodne s žákem pravidlo: Pokud bude mít nutkání k sebepoškozování, jde za konkrétním učitelem.
11. **ŠMP** informuje ostatní učitele o tom, že toto pravidlo existuje, žák z vyučování odchází vždy jen v doprovodu dospělé osoby.

Žák není v přímém riziku závažného ublížení či ohrožení života.

1. **PU** předá žáka školnímu psychologovi nebo poradenskému psychologovi. (Pokud není přítomen, odvede žáka do kanceláře školy).
2. **PU** informuje → **TU** → **ŠMP** → **VP** → **ŘŠ**
3. **TU** požádá zákonné zástupce, aby si žáka přišli vyzvednout, pokud je žák ve stavu vylučujícím další vzdělávání, nebo pokud potřebuje další psychiatrické ošetření.
4. **PU** sepiše o události stručný záznam (KDO – CO – KDY – KDE - JAK) a předá ho **ŠMP**, který ho založí do své agendy.
5. **ŠMP** nabídne žákovi i zákonným zástupcům poradenskou pomoc, motivuje zákonné zástupce k návštěvě specialisty.
6. **ŠMP** dohodne s žákem pravidlo: Pokud bude mít nutkání k sebepoškozování, jde za konkrétním učitelem nebo školním psychologem.
7. **ŠMP** informuje ostatní učitele o tom, že toto pravidlo existuje, žák z vyučování odchází vždy jen v doprovodu dospělé osoby.

PROBLÉMOVÉ CHOVÁNÍ ŽÁKŮ V RÁMCI ŠKOLY

- 1) **Žák porušuje své žákovské povinnosti** (nedodržuje školní řád, neplní pokyny pedagogických pracovníků, používá hrubé slovní a úmyslné fyzické útoky vůči pracovníkům školy).

Žák porušuje školní řád.

Žák porušuje školský zákon.

V případě drobné nekázně

1. **PU** si v klidu a mimo třídu pohovoří se žákem.
2. Pokud pohovor není účinný, podá **PU** informaci zákonným zástupcům prostřednictvím Omluvného listu nebo Komens (Bakaláři).

V případě opakované nebo větší nekázně

1. **PU**, **VP** a **ŠMP** pohovoří se žákem s cílem domluvit se na nápravě, o pohovoru vypracují písemný záznam, který je uložen do agendy **ŠMP** a třídního výkazu žáka.
2. **PU**, **VP** nebo **ŠMP**, popř. **TU** jedná s žákem a jeho zákonným zástupcem, o pohovoru vypracují písemný záznam (motivace ke změně, domluva s žákem – konkrétní úkoly a sankce, termíny setkání, telefonátů, kontakty na odborníky). Záznam pohovoru je uložen do agendy **ŠMP** a třídního výkazu žáka.
3. **RŠ** svolá výchovnou komisi (**RŠ**, **TU**, **ŠMP**, **VP**, zákonný zástupce, žák). Z výchovné komise vypracují písemný záznam (domluva s žákem – konkrétní úkoly a sankce, termíny, kontakty na odborníky). Záznam pohovoru je uložen do agendy **ŠMP** a třídního výkazu žáka.
4. **RŠ** informuje OSPOD (poskytuje písemné záznamy o postupu školy), popř. se obrací na další odborníky PPP, SVP apod.

- 2) **Žák se chová při vyučování způsobem, který znemožňuje nebo narušuje vzdělávání ostatních žáků.**

Škola může přistoupit k opatření, které takovému chování zamezí. Musí však být takovému žákovi i nadále umožněn přístup ke vzdělávání a bude nad ním zajištěn dohled pedagoga nebo dospělého zaměstnance školy. Žáka nelze odkázat na samostatnou práci „preventivně“ (vyloučit ho předem z účasti na školním výletu nebo vyučovací hodině apod.), bude omezeno na dobu nezpůsobilosti žáka ke vzdělávání v kolektivu a bude mít výslovnou oporu ve školním řádu.

Dětem se speciálními vzdělávacími potřebami je zaručen zvláštní přístup a pomoc při vzdělávání a vytvoření takových podmínek, které budou odpovídat jejich vzdělávacím potřebám a schopnostem.

DOČASNÉ VYLOUČENÍ ŽÁKA Z VÝUKY

1. **PU** přivolá pomoc **ŠP** nebo **ZŘŠ**.
PU přivolá pomoc telefonicky nebo prostřednictvím jiného žáka, popř. učitele z nejbližší třídy – **PU** nikdy neopouští třídu bez přítomnosti jiného dospělého!
2. **PU** zadá žákovi samostatnou práci, kterou bude žák vypracovávat ve vedlejší třídě nebo v kanceláři školy pod dozorem dospělého.
3. Pokud stav žáka brání dalšímu vzdělávání, zůstane v péči **ŠP**. **ZŘŠ** informuje o chování žáka zákonné zástupce a požádá je, aby si přijeli dítě vyzvednout. V případě opakovaného problematického chování a nespolupráci zákonných zástupců je možné kontaktovat OSPOD.
4. Pokud se chování žáka zlepší, může se opět vrátit do výuky.
5. **PU** po skončení výuky informuje o problémovém chování žáka → **TU** → **ŠMP** → **VP** → **RŠ**
6. **PU** sepíše o události stručný záznam (KDO – CO – KDY – KDE - JAK) a předá ho **ŠMP**, který ho založí do své agendy.

7. ŠMP poskytuje žákovi i zákonným zástupcům poradenskou pomoc.
8. PU požádá o pomoc při řešení problémového chování žáka školní poradenské pracoviště, popř. navrhne TU nebo RS kázeňský postih pro žáka.
- 3) **Žák svým chováním a jednáním ohrožuje bezpečnost a zdraví své, ostatních žáků nebo jiných osob.**

Školský zákon stanoví, že školy a školská zařízení mimo jiné zajišťují bezpečnost a ochranu zdraví dětí, žáků a studentů při vzdělávání a s ním přímo souvisejících činnostech a při poskytování školských služeb.

Škola je v tomto případě **povinna zajistit takovému žákovi neodkladnou lékařskou péči** a uvědomit o tom zákonného zástupce žáka.

1. PU se snaží zajistit bezpečnost žáka, ostatních žáků i svou vlastní.
2. PU v případě potřeby poskytuje první pomoc.
3. PU volá neprodleně zdravotnickou záchrannou službu (155) při ohrožení zdraví nebo života.
PU přivolá pomoc telefonicky nebo prostřednictvím jiného žáka, popř. učitele z nejbližší třídy – PU nikdy neopouští třídu bez přítomnosti jiného dospělého!)
4. PU informuje → TU → ŠMP → VP → RS
5. RS informuje o události zákonné zástupce.
6. RS přivolá Policii ČR, pokud to situace vyžaduje.
7. PU sepiše o události stručný záznam (KDO – CO – KDY – KDE - JAK) a předá ho ŠMP, který ho založí do své agendy.
8. ŠMP poskytuje žákovi i zákonným zástupcům poradenskou pomoc.
9. PU požádá o pomoc při řešení problémového chování žáka školní poradenské pracoviště, popř. navrhne TU nebo RS kázeňský postih pro žáka.

MIMOŘÁDNÁ UDÁLOST

Mimořádná událost může vzniknout činností uvnitř organizace nebo může být oznámena z vnějších zdrojů.

Mimořádné události vyžadující evakuaci osob (zpravidla požár, výbuch, anonymní hlášení bomby apod.)

1. Zaměstnanec školy v případě vzniku MU je povinen neprodleně toto oznámit **ŘŠ**.
2. Pokud je informace získána z anonymního vnějšího zdroje učiní o tom zaměstnanec školy stručný písemný záznam (kdy – datum + čas, kde, kdo, co).
3. **ŘŠ** informuje složky IZS a řídí se jejich pokyny.
4. **ŘŠ** informuje ostatní zaměstnance školy o vzniku MU, popř. nařídí evakuaci objektu – prostřednictvím školního rozhlasu, telefonu, mobilního telefonu, pověřených osob.
5. Zaměstnanci školy soustředí veškerou svou činnost na evakuaci (shromaždiště – školní dvůr) a zajištění bezpečnosti osob.
6. **ŘŠ** zajišťuje organizaci záchranných prací ve spolupráci s jednotkami IZS.

Vchody do školní budovy jsou řádně zajištěny proti vstupu neoprávněných osob, zároveň jsou však bez omezení použitelné v případě nutnosti úniku – únikový východ. Neoprávněnému vniknutí do objektu školy je předcházeno kontrolou každé cizí osoby provozním zaměstnancem konajícím službu ve vrátnici nebo v kanceláři školy. Provozní zaměstnanec identifikuje cizí osobu a opatří ji visačkou „NÁVŠTĚVA“. V případě, že zaměstnanec školy zjistí přítomnost cizí osoby v prostorách školy, ihned zabezpečí trvalý doprovod této osoby až do odchodu ze školy. Všichni zaměstnanci jsou povinni při vstupu do budovy prostorem u šaten se přesvědčit, zda jsou dveře u šaten řádně uzavřeny.

Mimořádné události vyžadující invakuaci osob (zpravidla vniknutí cizí nebezpečné osoby do budovy)

1. Zaměstnanec školy zjistí přítomnost nebezpečné osoby v budově školy.
2. Zaměstnanec školy uvědomí Policii ČR.
3. Zaměstnanec školy neprodleně oznámí tuto skutečnost **ŘŠ**.

V případě útoku:

4. **ŘŠ** informuje složky IZS a řídí se jejich pokyny.
5. **ŘŠ** informuje ostatní zaměstnance školy o vzniku MU, popř. nařídí invakuaci osob – prostřednictvím školního rozhlasu, telefonu, mobilního telefonu, pověřených osob.

V případě nečekaného útoku:

1. Uteč! Dostaň se z dosahu útočníka, je nutné myslet na ochranu zdraví a života.
2. Zamkni se! (zabarikáduj, znemožni nebo zkomplikuj vstup).
3. Vypni techniku v učebně (PC, dataprojektory) ticho je důležité.
4. Zapni tichý režim mobilů (přístroj nevypíněj).
5. Varuj ostatní (mobil, rozhlas).
6. Volej tísňovou linku 158, oznam, kde jsi a co se děje.
7. Zkus zklidnit ostatní v místnosti.
8. Nereaguj na osoby za dveřmi (možná lest).
9. Vyčkej příchodu policie, dbej jejich pokynů, nepleť se do cesty.
10. Braň se – v případě, že jsi učinil všechny výše popsány kroky a útočník se k tobě přesto dostal – udělej vše pro svou ochranu.

PORUCHY PŘÍJMU POTRAVY

Jedná se zejména o mentální anorexii (úmyslné snižování hmotnosti) a bulimii (přejídání spojené s přehnanou kontrolou tělesné hmotnosti).

Příznakem může být výrazná ztráta hmotnosti, opakované zvracení apod.

1. **PU** informuje o svém podezření **TU**.
2. **TU** informuje **ŠMP** a konzultuje s ním další postup.
3. **TU** informuje zákonné zástupce žáka.
4. **TU** informuje pediatra.
5. Pokud zákonní zástupci nespolupracují, obrací se **ŘS** na OSPOD, nebo Policii ČR. (Podezření z trestného činu ohrožování výchovy dítěte a zanedbání povinné výživy).
6. **TU** sepíše při pohovoru s rodiči stručný záznam (podpisy) a předá ho **ŠMP**, který ho založí do své agendy.
7. **ŠMP** poskytuje žákovi i zákonným zástupcům poradenskou pomoc, zprostředkovává kontakty na odborníky.

RIZIKOVÉ SEXUÁLNÍ CHOVÁNÍ

K rizikovému sexuálnímu chování patří předčasný počátek sexuálního života, včetně konzumace pornografie, promiskuita, prezentace erotických materiálů na internetu (sexting), pohlavní styk bez použití kondomu mimo dlouhodobé partnerství apod.

Zákon zakazuje pohlavní styk osobám mladším 15 let.

Zákon zakazuje přístup k pornografii osobám mladším 18 let. Zároveň je trestná i výroba dětské nebo jinak závadné pornografie a její šíření (v konečném důsledku i natáčení se dvou osob starších 15 let při pohlavním styku, posílání pornografického obsahu mezi dětmi).

Dítě může být aktivním konatelem rizikového sexuálního chování nebo jeho obětí.

Ukazatele škodlivého sexuálního chování:

1. Pokud ho dítě neprovádí v soukromí.
2. Pokud vznikne podezření, že při něm zraňuje sebe nebo někoho dalšího.
3. Pokud se ze sexuálního chování stane nutkavé chování (zanedbává povinnosti, přátele, hygienu apod.)

1. **PU** informuje → **ŠMP** → **ŠP** → **VP**
2. **TU** (popř. **ŠMP**) se schází se zákonnými zástupci, doporučí psychoterapeutickou pomoc.
3. Pokud rodiče odmítají spolupracovat, řeší **ŠMP** s odbornými institucemi.

Pokud je podezření na trestný čin pohlavního zneužití, zneužití dítěte k výrobě pornografie, obchodování s lidmi, znásilnění apod.

1. **ŘS** oznamuje OSPOD a Policii ČR.
2. U těchto trestných činů vzniká oznamovací povinnost.

SYNDROM TÝRANÉHO DÍTĚTE (CAN)

Jde o jakoukoli formu týrání, zneužívání a zanedbávání dětí.

Projevuje se **změnami v chování** (stísněnost, nezáměr, úzkost a opatrnost ve styku s konkrétním dospělým, agrese, citová dráždivost, nesoustředěnost, zhoršení prospěchu, neomluvené absence, útěky z domova, apod.)

Tělesnými známkami mohou být opakovaná zranění včetně zlomenin, modřiny, otoky, opaření a popálení. Projevem zanedbání může být také trvalý hlad, podvýživa, chudá slovní zásoba, nevhodné oblečení apod.

TU nebo jiný pedagog sleduje změny v chování dětí i neobvyklé tělesné znaky naznačující týrání. O týrání se může učitel dozvědět také z ankety nebo od jiných spolužáků. Vždy by se měl pokusit s dítětem navázat hovor.

1. **PU** vždy informuje → **TU** → **ŠMP** → **VP** → **ŘS**
2. **TU** se pokusí navázat s dítětem osobní kontakt (zároveň upozorní dítě, že má oznamovací povinnost).
3. Pokud se dítě nechce s problémem svěřit, může mu doporučit Linku bezpečí.
4. **TU** se radí s odborníky (PPP), zkouší zjistit příčinu problémů od žákových vrstevníků.
5. **TU** si zve zákonného zástupce, ptá se ho na možné příčiny problémů, které učitel u dítěte vyzoroval. **Nesnaží se zákonného zástupce konfrontovat, zjišťovat, kdo dítě týrá!**
6. Pokud se potvrdí týrání, nebo pokud se dítě samo svěří, kontaktuje **ŠMP** odborníky.
7. **ŘS** kontaktuje OSPOD a Policii ČR. (Oznamovací povinnost)

Dítě je obětí sexuálního napadení cestou do školy:

1. **ŘS** informuje Policii ČR, OSPOD, zákonné zástupce.
2. Dítě zůstává v péči dospělé osoby do příchodu rodičů.

DOMÁCÍ NÁSILÍ

Domácí násilí je fyzické, psychické nebo sexuální násilí mezi blízkými osobami, ke kterému dochází skrytě, v soukromí. Je opakované, eskaluje, role oběti a agresora jsou jasně rozdělené.

Dítě může být v roli oběti nebo svědka.

Dítě má právo požádat o pomoc i bez vědomí zákonných zástupců.

Pedagog řeší situaci vždy ve spolupráci s dalšími odborníky.

Pedagog si všímá nezpochybnitelných známek násilí na dítěti (modřiny, podvýživa). Dítě se pedagogovi svěří. Pedagog upozorní dítě, že má oznamovací povinnost.

Pokud je podezření, že dítě je svědkem domácího násilí:

1. **PU** informuje → **TU** → **ŠMP** → **VP** → **ŘS**
2. **TU** a **ŠMP** se obrací na zákonného zástupce – oběť domácího násilí, snaží se ji motivovat situaci řešit za pomoci center pro oběti domácího násilí.
3. Pokud rodič odmítá spolupracovat, obrací se **ŘS** na OSPOD.

Pokud je podezření, že dítě je obětí domácího násilí - každý, kdo se dozví o týrání dítěte, má oznamovací povinnost:

1. **ŘS** se obrací na Policii ČR, OSPOD (škola musí uvést příčiny podezření, může žádat informace o přijatých opatřeních do 30 dnů).

Soudní úprava styku jednoho rodiče s dítětem:

1. Rodič by měl školu o soudním rozhodnutí informovat.
2. Rodič škole poskytne písemné rozhodnutí.
3. Pokud se druhý rodič domáhá styku s dítětem na půdě školy, neměla by škola dítě rodiči vydat.
4. V tomto případě okamžitě kontaktuje **TU** zákonného zástupce žáka.
5. Rodiče, který má s dítětem soudně omezený styk odkáže **TU** na OSPOD.

EXTREMISMUS, RASISMUS, XENOFOBIE, ANTISEMITISMUS

Extremismus je takový projev chování, které je vědomě konáno ve prospěch politických, náboženských a etnických hnutí a ideologií, která směřují proti základům demokratického státu.

Rasistické chování je takové, které hodnotí, popř. poškozují skupiny osob podle biologického, rasového či národnostního původu.

Xenofobní chování je takové, které hodnotí, popř. poškozují skupiny osob na základě subjektivně stanovených prvků cizosti (jinakosti) a vyvolává obavy z nich.

Antisemitské chování je takové, které poškozují subjekt židovského charakteru.

Rizikovým projevem chování u žáků je verbální a fyzické napadání spolužáků, zaměstnanců či návštěvníků školy kvůli jejich politickému či náboženskému přesvědčení nebo původu, zpochybňování oficiálních výkladů historie, agitace ve prospěch extremistických hnutí, využívání školních prostor a zařízení ve prospěch extremismu, zanedbávání školních povinností kvůli volnočasovým extremistickým aktivitám.

Trestným činem je hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné osoby; podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo omezování jejich práv a svobod; založení, podpora a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka; projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka.

Přestupkem je způsobení újmy pro příslušnost k národu, rase, etnické skupině, náboženství apod.

1. **PU** zjistí hloubku extremistického přesvědčení a míru rozšíření ve třídě, popř. ve škole.
2. **PU** vyvolá diskusi o tomto problému, zjišťuje příčinu.
3. **PU** zaměří výuku na tyto problémy.
4. **PU** okamžitě a razantně vystupuje proti projevům intolerance mezi žáky.
5. **PU** přizve odborníky k diskusi se žáky.
6. **PU** nemoralizuje a neskandalizuje.
7. **PU** nevyhrožuje tresty a zákonnými postihy v případě kontroverzních názorů v běžných diskusích.
8. **TU** informuje zákonné zástupce žáka, pokud se opakovaně verbálně vyjadřuje s extremistickým podtextem; v případě odůvodněného podezření na účast žáka v extremistické skupině; v případě užití násilí s extremistickým podtextem.
9. **TU** sepíše při pohovoru s rodiči stručný záznam (podpisy) a předá ho **ŠMP**, který ho založí do své agendy.
10. **ŘS** vyrozumí Policii ČR v případě podezření na promyšlenou a extremisticky, rasisticky, xenofobně nebo antisemitsky motivovanou činnost a na takto motivované vážnější formy násilí.

PŘÍLOHA 1: Přímé a nepřímé varovné signály šikanování (MŠMT, 2016)

Přímé varovné signály šikanování mohou být např.:

- posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet; účet např. z důvodu etnicity, sexuální orientace, náboženského vyznání apod.;
- kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejm. pronášené nepřátelským, nenávistným, pohrdavým tónem;
- nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil;
- příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem;
- skutečnost, že se žák podřizuje ponižujícím a panovačným příkazům spolužáků;
- nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či k nucení spoluúčasti na nich;
- honění, strkání, šťouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvlášť silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí;
- rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout;
- žák se snaží bránit cestou zvýšené agrese, podrážděnosti, odmítání učitelům apod.

Nepřímé varovné signály šikanování mohou být např.:

- žák je o přestávkách často osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády;
- při týmových sportech bývá jedinec volen do družstva mezi posledními;
- při přestávkách vyhledává blízkost učitelů;
- má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený;
- působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči;
- stává se uzavřeným;
- jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje;
- jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené;
- zašpiněný nebo poškozený oděv;
- stále postrádá nějaké své věci;
- odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy;
- mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy;
- začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole;
- odřeniny, modřiny, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit.

Zákonní zástupci žáků by si měli všimnout především těchto možných signálů šikanování:

- za dítětem nepřicházejí domů spolužáci nebo jiní kamarádi;
- dítě nemá kamaráda, s nímž by trávil volný čas, s nímž by si telefonovalo apod.;
- dítě není zváno na návštěvu k jiným dětem;
- nechuť dítěte jít ráno do školy (zvláště když dříve mělo dítě školu rádo). Dítě odkládá odchod z domova, případně je na něm možno pozorovat i strach;
- ztráta chuti k jídlu;
- dítě nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, případně střídá různé cesty, prosí o odvoz autem;
- dítě chodí domů ze školy hladové (agresoři mu berou svačinu nebo peníze na svačinu);
- usíná s pláčem, má neklidný spánek, křičí ze snu, např. "Nechte mě!";
- dítě ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně;
- dítě bývá doma smutné či apatické nebo se objevují výkyvy nálad;
- zmínky o možné sebevraždě;
- odmítá svěřit se s tím, co ho trápí;
- dítě žádá o peníze, přičemž udává nevěrohodné důvody (například opakovaně říká, že je ztratilo), případně doma krade peníze;
- dítě nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí;
- dítě je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným dětem, projevuje i zlobu vůči rodičům;
- dítě si stěžuje na neurčité bolesti břicha nebo hlavy, možná ráno zvrací, snaží se zůstat doma; své zdravotní obtíže může přehánět, případně i simulovat (manipulace s teploměrem apod.);
- dítě se vyhýbá docházce do školy;

- dítě se zdržuje doma více, než mělo ve zvyku.

PŘÍLOHA 2: Rozdíly mezi šikanováním a škádlením (Kolář, 2011)

ŠKÁDLENÍ	ŠIKANOVÁNÍ
Definice: Škádlení patří k rovnocenným, kamarádským nebo partnerským vztahům. Chápáno je jako projev přátelství. Za škádlení se považuje žertování (popichování, zlobení) za účelem dobré nálady a není v něm vítěz ani poražený.	Definice: Šikanování patří do násilných a závislostních vztahů. Za šikanování se považuje, když jeden nebo více žáků úmyslně a opakovaně ubližuje druhým. Znamená to, že dítěti někdo, komu se nemůže ubránit, dělá, co je mu nepříjemné, co ho ponižuje nebo to prostě bolí.
1. Záměr: Vzájemná legrace, radost a dobrá nálada.	Záměr: Ublížit, zranit a ponižit.
2. Motiv: Náklonnost, sblížení, seznamování, zájem o druhé. Rozpouštění napětí ve třídě a navozování uvolněné a pohodové atmosféry. Z odolňování, zmužnění.	Motiv: Základní tandem - moc a krutost. Další motivy překonávání samoty, zabíjení nudy, zvědavost ala Mengele, žárlivost, předcházení vlastnímu týrání, vykonání něčeho velkého...
3. Postoj: Respekt k druhému a sebeúcta.	Postoj: Devalvace, znevážení druhého
4. Citlivost: Vcítění se do druhých.	Citlivost: Tvrdost a nelítostnost.
5. Zranitelnost: Dítě není zvýšeně zranitelné a přecitlivělé.	Zranitelnost: Bezbrannost, oběť se neumí, nemůže či nechce bránit.
6. Hranice: Obě strany mají možnost obhájit své osobní teritorium. Vzájemné vnímání a respektování verbálních i neverbálních limitů. Při divočejším škádlení žádný nepoužije své plné síly nebo silnější mírní své akce.	Hranice: Prolamování hranic, „znásilňování“ druhého. Silnější strana nebere ohled na slabšího. Oběť dává najevo, že je jí to nepříjemné, útočníci pokračují dál. Někdy sadomasochistická interakce.
7. Právo a svoboda: Rovnoprávnost účastníků. Dítě se může bránit a škádlení opětovat, případně ho může zastavit a vystoupit z něho.	Právo a svoboda: Bezpráví. Pokud se dítě brání nebo dokonce „legraci“ oplatí, je tvrdě ztrestáno!
8. Důstojnost: Zachování důstojnosti. Dítě nemá pocit ponížení. Necítí se trapně a uboze.	Důstojnost: Ponížení lidské důstojnosti. Dítě je zesměšňováno a ponižováno.
9. Emoční stav: Radost, vzrušení ze hry, lehké naštvání. I nepříjemné! Ale ne bezmoc.	Emoční stav: Bezmoc! Strach, stud, bolest. Nepříjemné a bolestivé prožívání útoku.
10. Dopad: Podpora sebehodnoty, pozitivní nálada.	Dopad: Pochybnosti o sobě, nedostatek důvěry, úzkost, deprese. Dítě má strach ze školy.

PŘÍLOHA 3: Forma šikany (MŠMT, 2016):

- **Přímá šikana** může mít podobu fyzickou (např. bití, plivání, tahání za vlasy, nevhodné doteky apod.) nebo nefyzickou, tj. verbální (např. vulgární nadávky, sexuálně nevhodný jazyk, zraňující komentáře k rase, národnosti, etnicitě, náboženství nebo sexualitě, kruté a zraňující komentáře na osobní vzhled nebo povahu, výhrůžky, násilné a manipulativní příkazy - agresor nutí oběť k různým nepříjemným činnostem a úkolům např. psát za někoho domácí úkoly, nosit a odevzdávat svačinu či kapesné atd.); nebo neverbální (tj. urážlivá gesta a zvuky, zírání, vysmívání se žákovi, používání zastrašujících nebo výhrůžných výrazů ve tváři, nebo v řeči těla, bouchání nebo házení předmětů, ničení/schovávání/kradení věcí nebo učebních pomůcek apod.).
- **Nepřímá šikana** má za cíl způsobit emocionální a psychologické utrpení a poškodit sociální status oběti. Tato šikana je vykonávána způsobem, kdy útočník působí bolest tak, aby to vypadalo, že žádný takový záměr ve skutečnosti nemá. Hlavní agresor k útoku často využívá prostředníka, neútočí přímo. Nepřímá šikana je většinou nefyzická, nicméně v některých případech může být také třetí strana manipulována do situace, kdy má zapříčinit fyzické ublížení. Nefyzické formy nepřímé šikany pak mohou zahrnovat záměrnou ignoraci nebo izolování žáka, skryté ničení nebo krádež osobních věcí, rozšiřování zákeřných pomluv a lží, neoprávněná nařčení ze sexuálního obtěžování, ničení pověsti a reputace, ponižování před ostatními žáky i pedagogy, nepříjemné sexuální provokace.
- Jednou z forem šikany je v současné době také elektronická šikana, tj. **kyberšikana**, která může mít podobu např. zakládání falešných profilů na jméno žáka s dehonestujícím obsahem, prezentace ponižujících videí na portálech, jako je youtube.com nebo facebook.com a jiné, prezentace zraňujících komentářů na webu, rozesílání vulgárních nebo výhrůžných koláží s tváří žáka či příslušníků jeho rodiny, výhrůžné SMS nebo e-maily apod. V současnosti jde o jednu z nejčastějších forem šikany, proto je jí věnován samostatný dokument.
- Specifickou podobou je šikana zaměřená na učitele.

PŘÍLOHA 4: Stadia šikanování (Kolář, 2011)

První stadium: Zrod ostrakismu

Jde o mírné, převážně psychické formy násilí, kdy se okrajový člen skupiny necítí dobře. Je neoblíben a není uznáván. Ostatní ho více či méně odmítají, nebaví se s ním, pomlouvají ho, spřádají proti němu intriky, dělají na jeho účet „drobné“ legrácky apod. Tato situace je již zárodečnou podobou šikanování a obsahuje riziko dalšího negativního vývoje.

Druhé stadium: Fyzická agrese a přitvrzování manipulace

V zátěžových situacích (což může být i školou vytvářené konkurenční prostředí), kdy ve skupině stoupá napětí, začnou ostrakizovaní žáci sloužit jako hromosvod. Spolužáci si na nich odreagovávají nepříjemné pocity, například z očekávané těžké písemné práce, z konfliktu s učitelem nebo prostě jen z toho, že chození do školy je obtěžuje. Manipulace se přitvrzuje a objevuje se zprvu ponejvíce subtilní fyzická agrese. Stupňování agrese může být dáno také neřešením předchozí situace.

Třetí stadium (klíčový moment): Vytvoření jádra

Vytváří se skupina agresorů, úderné jádro. Tito šířitelé „viru“ začnou spolupracovat a systematicky, nikoliv již pouze náhodně, šikanovat nejvhodnější oběti. V počátku se stávají jejich oběťmi ti, kteří jsou už osvědčeným objektem ostrakizování. Třída ví, o koho jde. Jde o žáky, kteří jsou v hierarchii nejnižší, tedy ti „slabí“. Většinou platí mezi ostatními žáky názor - „raději on, než já“.

Čtvrté stadium: Většina přijímá normy

Normy agresorů jsou přijaty většinou a stanou se nepsaným zákonem. V této době získává neformální tlak ke konformitě novou dynamiku a málokdo se mu dokáže postavit. Platí „Buď jsi s námi, nebo proti nám.“ U členů „virem“ přemožené skupiny dochází k vytvoření jakési alternativní identity, která je zcela poplatná vůdcům. I mírní a ukáznění žáci se začnou chovat krutě – aktivně se účastní týrání spolužáka a prožívají při tom uspokojení.

Páté stadium: Totalita neboli dokonalá šikana

Násilí jako normu přijímají všichni členové třídy. Šikanování se stává skupinovým programem. Obrazně řečeno nastává éra „vykořisťování“. Žáci jsou rozděleni na dvě sorty lidí, které pro přehlednost můžeme označit jako „otrokáře“ a „otroky“. Jedni mají všechna práva, ti druhí nemají práva žádná. Ve čtvrtém a pátém stadiu hrozí reálné riziko prorůstání parastruktury šikany do oficiální školní struktury. Stává se to v případě, kdy iniciátor šikanování je sociometrickou hvězdou. Je žákem s výborným prospěchem, má kultivované chování a ochotně pomáhá pedagogovi plnit jeho úkoly.

Zvláštnosti u psychických šikan

U psychických šikan zůstává princip stadií nezměněn. Nicméně jejich podoba je jiná. V popředí je nepřímá a přímá verbální agrese čili psychické násilí. Často se zraňuje „jen“ slovem a izolací. Rozdíl je pouze v tom, že se nestupňuje násilí fyzické, ale psychické. Krutost psychického násilí si však v ničem nezadá s nejbrutálnější fyzickou agresí.

ZDROJE

Krádež

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28), Příloha č. 12 (Krádeže).

Miovský, M. a kol., Prevence rizikového chování ve školství I., Praha 2015, s. 217 – 22.

Tabák

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28), Příloha č. 13 (Tabák.)

Miovský, M. a kol., Prevence rizikového chování ve školství I., Praha 2015, s. 238 – 242.

Alkohol

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28), Příloha č. 4 (Alkohol).

Miovský, M. a kol., Prevence rizikového chování ve školství I., Praha 2015, s. 242 – 246.

Nelegální návykové látky

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28), Příloha č. 1 (Návykové látky).

Miovský, M. a kol., Prevence rizikového chování ve školství I., Praha 2015, s. 231 – 237.

Vandalismus

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28), Příloha č. 10 (Vandalismus).

Miovský, M. a kol., Prevence rizikového chování ve školství I., Praha 2015, s. 222 – 224.

Úraz nebo zranění

Miovský, M. a kol., Prevence rizikového chování ve školství I., Praha 2015, s. 229 – 231.

http://www.domovy-mladeze.cz/upload/dotazy_prevence.pdf (časopis Prevence)

Záškoláctví

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28), Příloha č. 11 (Záškoláctví).

Miovský, M. a kol., Prevence rizikového chování ve školství I., Praha 2015, s. 246– 248.

Šikana

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28), Příloha č. 6 (Školní šikanování).

Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (Dokument MŠMT č.j.:21149/2016).

Miovský, M. a kol., Prevence rizikového chování ve školství I., Praha 2015, s. 224 – 226.

Kyberšikana

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28), Příloha č. 7 (Kyberšikana).

Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (Dokument MŠMT č.j.:21149/2016).

Miovský, M. a kol., Prevence rizikového chování ve školství I., Praha 2015, s. 226 – 229.

Sebepoškozování

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28), Příloha č. 16 (Sebepoškozování).

Problémové chování žáků

Využití právních opatření při řešení problémového chování žáků na školách (Dokument MŠMT 2014).

Mimořádná událost

Ochrana člověka za mimořádných událostí, Příručka pro učitele základních a středních škol, Praha 2003 (PŘÍRUČKA Ministerstva vnitra ČR a Hasičského záchranného sboru ČR).

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28), Příloha č. 14 (Krizové situace).

Poruchy příjmu potravy

Miovský, M. a kol., Prevence rizikového chování ve školství I., Praha 2015, s. 259.

Domácí násilí

Miovský, M. a kol., Prevence rizikového chování ve školství I., Praha 2015, s. 251 - 252.

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28), Příloha č. 20 (Domácí násilí).

Syndrom týraného dítěte (CAN)

Miovský, M. a kol., Prevence rizikového chování ve školství I., Praha 2015, s. 251 - 256.

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28), Příloha č. 5 (Syndrom týraného dítěte (CAN)).

Rizikové sexuální chování

Miovský, M. a kol., Prevence rizikového chování ve školství I., Praha 2015, s. 256 - 258.

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28), Příloha č. 18 (Rizikové sexuální chování).

Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus

Miovský, M. a kol., Prevence rizikového chování ve školství I., Praha 2015, s. 260 - 262.

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28), Příloha č. 9 (Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus).